

VREG

uw gids op de
energiemarkt

Koning Albert II-laan 20 bus 19

1000 BRUSSEL

www.vreg.be

Consultatieverslag van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 28 augustus 2018

met betrekking tot de consultatie CONS-2018-04 met betrekking tot de ontwerpbeslissingen inzake de vaststelling en bestemming van de regulatoire saldi uit de elektriciteits- en aardgasdistributienettarieven van de distributienetbeheerders in Vlaanderen over de exploitatiejaren 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014

RAPP-2018-08

Inhoudsopgave	2
1. Consultatie CONS-2018-04.....	3
2. Partijen die een reactie hebben ingediend	4
3. Bespreking van de ontvangen reacties	5
3.1. Selectie van de zienswijzen	5
3.2. Vertrouwelijkheid van de reacties	5
4. Zienswijzen ontvangen door VREG op CONS-2018-04.....	7
4.1. Aanpak VREG vaststelling saldi	7
4.1.1. Zienswijze 1.	7
4.2. Aanpak VREG bestemming saldi	7
4.2.1. Zienswijze 2.	7
4.2.2. Zienswijze 3.	8
4.2.3. Zienswijze 4.	9
4.2.4. Zienswijze 5.	11
4.2.5. Zienswijze 6.	13
4.2.6. Zienswijze 7.	15
4.2.7. Zienswijze 8.	16
5. Aanpassingen na consultatie.....	17
5.1. Geen aanpassingen n.a.v. reacties op consultatie CONS-2018-04	17
5.2. Aanpassingen door VREG los van de consultatie	17
5.2.1. Tekstuele aanpassing	17
5.2.2. Lay-out.....	17

1. Consultatie CONS-2018-04

Dit document omvat het verslag van de consultatie CONS-2018-04¹ door de VREG, die liep van 12 juli t.e.m. 11 augustus 2018, over de ontwerpbeslissingen inzake de vaststelling en bestemming van de regulatoire saldi uit elektriciteits- en aardgasdistributienettarieven over de exploitatiejaren 2010 t.e.m. 2014.

De consultatietekst werd op 12 juli 2018 gepubliceerd op de website van de VREG. De consultatie werd op dezelfde dag aangekondigd in de VREG-nieuwsbrief voor de gezinnen en de energiesector. Het document van de consultatie kan op datum van publicatie van voorliggend rapport nog geraadpleegd worden op de website van de VREG. De VREG vroeg aan belanghebbenden om hun eventuele reacties op de consultatie schriftelijk over te maken.

De VREG publiceert na afloop van een openbare raadpleging een gemotiveerd consultatieverslag. Het consultatieverslag bevat:

- een overzicht van het aantal partijen dat reacties overmaakte, met aanduiding van de naam van de betrokken partijen;
- een overzicht van de gemaakte opmerkingen bij het consultatiedocument, met aanduiding van de naam van de partij(en) die deze opmerking(en) heeft (hebben) gemaakt, voor zover het niet om een opmerking gaat die commercieel gevoelige gegevens of informatie van persoonlijke aard bevat;
- de reactie van de VREG op de gemaakte opmerkingen, waarbij in deze reactie vermeld wordt of de VREG al dan niet of gedeeltelijk akkoord gaat met de opmerking of zienswijze en op welke manier hij hiermee rekening heeft gehouden bij de opmaak van het definitieve document.

De VREG was in zijn ter consultatie voorgelegde ontwerpbeslissingen reeds uitvoerig ingegaan op de argumenten die de distributienetbeheerders hadden opgeworpen in het kader van het overleg met de VREG. In hun reactie op de consultatie hebben de distributienetbeheerders deze argumenten dan hernoemen.

De VREG herhaalt in zijn reactie op de argumenten van de distributienetbeheerders in dit consultatieverslag voor een groot deel wat al besproken werd in de geconsulteerde ontwerpbeslissingen.

¹ <http://www.vreg.be/nl/document/cons-2018-04>

2. Partijen die een reactie hebben ingediend

In onderstaande lijst wordt weergegeven van welke partijen reacties werden ontvangen op CONS-2018-04:

Federation of Belgian Industrial Energy Consumers (Febeliec)
Federation of Belgian Electricity and Gas Companies VZW (Febeg)
Eni S.p.A
Infrac West, Inter-energa, PBE, Gaselwest, Imewo, Imea, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas (gemeenschappelijke tekst)
Werkmaatschappij Fluvius System Operator CVBA (zelfde gemeenschappelijke tekst)
Iveg (zelfde gemeenschappelijke tekst aangevuld met zienswijze over de wijze van vaststelling van de saldi)

De VREG ontving ook opmerkingen en suggesties van een aantal distributienetgebruikers die niet inhoudelijk waren of handelden over andere zaken. Indien het nieuwe voorstellen zijn waarover niet publiek werd geconsulteerd, dan kunnen ze niet in dit consultatieverslag behandeld worden aangezien de VREG er niet kan over concluderen. Alle niet weerhouden reacties werden schriftelijk beantwoord door de medewerkers van de VREG.

3. Bespreking van de ontvangen reacties

3.1. Selectie van de zienswijzen

Alle ontvangen reacties op de consultatie CONS-2018-04 werden door de VREG bestudeerd en beoordeeld.

In het consultatieverslag worden de zienswijzen vermeld die concreet betrekking hebben op de consultatietekst en als afwijkend kunnen beoordeeld worden t.o.v. de voorstellen die daarin opgenomen waren.

De zienswijzen worden als volgt vermeld:

Nummer van de zienswijze	Het volgnummer van de zienswijze.
Zienswijze	De zienswijze aangebracht door de belanghebbende, bondig samengevat door de VREG.
Belanghebbende(n)	De naam (of namen) van de belanghebbende(n) die de zienswijze heeft (hebben) aangebracht.
Samenvatting van de zienswijze	De VREG geeft een samenvatting van de zienswijze zoals die door de belanghebbende werd aangebracht.
Reactie VREG op de zienswijze	De VREG geeft hier zijn beoordeling van de zienswijze.
Conclusie	De conclusie volgens de VREG.

Reacties die de voorstellen in de consultatie louter ondersteunen, zoals de reactie van Febeliec dat ze verheugd zijn met het voorstel van beslissing, worden niet afzonderlijk in het consultatieverslag behandeld.

3.2. Vertrouwelijkheid van de reacties

De VREG heeft de reacties *in concreto* beoordeeld, en geoordeeld dat deze geen vertrouwelijke informatie bevatten met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers.

De bepalingen van het Openbaarheidsdecreet (passieve openbaarheid) zijn van toepassing voor wat betreft de toegang tot de documenten die de VREG bezit en die deze laatste niet verplicht is te publiceren op grond van het Energiedecreet. Met andere woorden kunnen die (niet verplicht te

publiceren) documenten opgevraagd worden door de burger met respect voor de uitzonderingen zoals voorzien in het Openbaarheidsdecreet².

² Decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur.

4. Zienswijzen ontvangen door VREG op CONS-2018-04

4.1. Aanpak VREG vaststelling saldi

4.1.1. Zienswijze 1.

Zienswijze	Kosten klantenbeheerssysteem GHA zijn niet beheersbaar
Belanghebbende	Iveg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Iveg uit bezwaar tegen een overboeking die de VREG heeft gedaan in het kader van de controlewerkzaamheden ter vaststelling van de exploitatiesaldi 2010 t.e.m. 2014, wat betreft de Bijlage 11 – Ontwerpbeslissing Iveg – Elektriciteit. Iveg gaat namelijk niet akkoord met de overboeking van de kosten die het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen (GHA) als niet beheersbaar heeft gerapporteerd voor een bedrag van 404.250,00 euro van het saldo voor niet-beheersbare kosten naar het saldo voor beheersbare kosten, en verzoekt de VREG om dit bedrag als een niet-beheersbare kost te blijven beschouwen. Voor de onderbouw en argumentatie van dit bezwaar en dit verzoek wordt verwezen naar de eerder in 2018 door GHA aan de VREG bezorgde gedetailleerde toelichting en argumentatie.

Reactie op de zienswijze

De VREG is reeds vertrouwd met deze zienswijze en ziet geen nieuwe elementen die hem van standpunt kunnen doen veranderen.

Zoals al blijkt uit het ontwerp van beslissing, oordeelt de VREG dat volgens de bepalingen in het Tarievenbesluit Elektriciteit deze kosten aan de bron geen niet-beheersbaar maar wel een beheersbaar karakter hebben. Zo stelt artikel 2, §3 dat de netbeheerder een rechtstreekse controle heeft op o.m. de kosten van het beheer van de telecominfrastructuur en de informatica-activiteiten. Ook uit de rapporteringsmodellen van de CREG leidt de VREG uit de Tabel 5 af dat de kostenrubriek 'kosten voor klantenbeheer' als beheersbaar wordt behandeld. Uit deze informatie leidt de VREG bijgevolg af dat GHA de betreffende kosten onterecht als niet-beheersbaar heeft gerapporteerd, hetgeen de VREG ertoe leidt om deze kosten voor een bedrag van 404.250,00 euro over te boeken van het saldo niet-beheersbare kosten naar het saldo beheersbare kosten. Zowel binnen het saldi voor niet-beheersbare kosten als binnen het saldo voor beheersbare kosten werden deze kosten onder het 'basistarief voor het gebruik van het net' geïnclassificeerd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2. Aanpak VREG bestemming saldi

4.2.1. Zienswijze 2.

Zienswijze	De bestemming van de historische saldi is niet vrij
Belanghebbenden	Fluvius System Operator, Infrax West, Inter-energa, PBE, Gaselwest, Imewo, Imea, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas en Iveg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

De bestemming van de saldi gebeurt niet vrij. Er dient rekening gehouden te worden met algemene regels en beginselen en tarifaire richtsnoeren. De VREG houdt hier onvoldoende rekening mee en past deze beginselen en richtsnoeren verkeerd toe.

Reactie op de zienswijze

Zoals blijkt uit de ontwerpbeslissingen, oordeelt de VREG vrij over de bestemming van de exploitatiesaldi in de zin dat hij die bestemming autonoom bepaalt. De VREG beaamt dat dit uiteraard geen afbreuk doet aan de algemene regels en beginselen, of tarifaire richtsnoeren.

Het argument van de distributienetbeheerders dat de bestemming van de beheersbare kosten aan de tarieven blijkbaar zou moeten gebeuren conform dwingende en precieze regels (instructies) over de bestemming van de saldi, gaat echter in tegen de kern van de tarifaire controle. Sinds de omzetting van de Derde Richtlijnen betreft die controle een exclusieve bevoegdheid van de regulator, die autonoom moet handelen los van de politieke overheden. Er bestaan dus geen regels over de bestemming van de saldi, en er mogen er ook geen bestaan. Dit doet uiteraard geen afbreuk aan algemene regels en beginselen, of aan het bestaan van algemene beleidsrichtsnoeren inzake tarieven.

De VREG heeft rekening gehouden met deze elementen en past zijn discretionaire bevoegdheid binnen de vigerende juridische perken toe.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.2. Zienswijze 3.

Zienswijze	De voorgestelde bestemming van de beheersbare kosten is strijdig met het arrest van het Hof van beroep te Brussel van 30 juni 2015
Belanghebbenden	Fluvius System Operator, Infrax West, Inter-energa, PBE, Gaselwest, Imewo, Imea, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas en Iveg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

De vaststelling van de historische saldi dient volgens de overwegingen van het arrest te gebeuren met inachtneming van de principes van het principiële verbod van terugwerkende kracht, de vereiste continuïteit van de regulering en de voorspelbaarheid van de uitslag ervan voor de DNB's. Deze regels worden volgens de DNB's echter volledig uitgehold wanneer ze voor wat de bestemming van de

historische saldi en de aanduiding van de begunstigen van de beheersbare kosten betreft, niet meer zouden toegepast worden.

Indien de VREG de saldi voor de beheersbare kosten (boni) voor de jaren 2010 en 2011 voor 50% en voor 2012-2014 voor 100% ten gunste van de tarieven zou leggen, dan zou dit volgens de DNB's ingaan tegen de in het arrest van 30 juni 2015 bedoelde stabiliteit/continuïteit en voorzienbaarheid van de regulering.

Reactie op de zienswijze

De zienswijze van de DNB's is gebaseerd op een verkeerde lezing van het arrest van het Hof van beroep te Brussel van 30 juni 2015.

Zoals de VREG in zijn ontwerpbeslissingen heeft opgemerkt, moet voor de vaststelling van de saldi inderdaad nog de oude tariefmethodologie worden toegepast (zie in dat verband het arrest van het Hof van beroep van 30 juni 2015, p. 30). Voor de bestemming is dit niet het geval. Het Hof heeft in het arrest bevestigd wat uit de Derde Richtlijnen en het Energiedecreet voortvloeit: de VREG oordeelt vrij over bestemming van de exploitatiesaldi in die zin dat hij die bestemming autonoom bepaalt. Uiteraard doet dit geen afbreuk aan de voormelde algemene regels en beginselen, of tarifaire richtsnoeren.

De bestemming van de saldi is wel in lijn met het arrest van het Hof van beroep van 30 juni 2015 (p. 30 van het arrest). De verwijzingen van de DNB's naar de onderdelen van het arrest van het Hof van beroep m.b.t. "het principieel verbod van terugwerkende kracht, de vereiste continuïteit van de regulering en de voorspelbaarheid van de uitslag ervan" zijn niet pertinent t.o.v. de betwiste elementen. Deze overwegingen van het arrest hebben immers betrekking op de vaststelling van de saldi, en niet de bestemming ervan (zie § 40 en 42, tweede en derde lid van het arrest, vs. § 42, laatste lid).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.3. Zienswijze 4.

Zienswijze	De voorgenomen bestemming van de saldi beheersbare kosten aan de tarieven is strijdig met het principieel verbod van terugwerkende kracht van beslissingen van administratieve overheden
Belanghebbenden	Fluvius System Operator, Infrax West, Inter-energa, PBE, Gaselwest, Imewo, Imea, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas en Iveg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

De DNB's wijzen op het feit dat de historische saldi betrekking hebben op feiten en omstandigheden die plaatsvonden in de periode 2010-2014. Het niet toepassen van de toen vigerende reglementering omtrent de bestemming *sensu stricto* (tenlastelegging van de beheersbare kosten op het boekhoudkundig resultaat van de DNB's) houdt volgens de DNB's het toekennen van terugwerkende kracht aan dergelijke maatregel in. De distributienetbeheerders zeggen dat noch het Energiedecreet,

noch enige andere wettelijke of decretale bepaling de VREG machtigt om met terugwerkende kracht de tariefmethodologie of de toepasselijke tarieven te wijzigen.

De DNB's stellen dat de VREG de regelgeving niet enkel vanuit een ex-post redenering mag hanteren, maar ook terdege rekening dient te houden met de regelgeving die van toepassing was, en van toepassing kon worden geacht, tijdens de toenmalige tarifaire periode (inclusief verlenging) en de ex-ante fase niet volledig kan loskoppelen van de ex-post fase.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft in zijn ontwerpbeslissingen gesteld dat hij de saldi bepaalt voor het verleden en daarna beslist hoe deze in de toekomst zullen worden bestemd. Hiermee komt de VREG geenszins op een verworven toestand terug. De tarieven werden ex-ante bepaald, zonder afbreuk te doen aan de controle ex-post. De beslissingen hebben geenszins terugwerkende kracht.

De saldi 2010-2014 werden voorlopig bestemd, doch dat had enkel betrekking op de niet-beheersbare kosten én dan nog met uitdrukkelijk voorbehoud voor wat hun definitieve bestemming betreft.

De VREG ziet ook het belang van de distributienetbeheerders niet in bij het ingeroepen argument. In de veronderstelling dat het saldo van beheersbare kosten niet op deze wijze zou mogen worden bestemd omwille van het verbod op retroactiviteit van tarieven, dan zou hetzelfde gelden voor het saldo van niet-beheersbare kosten. Voor wat betreft het saldo van niet-beheersbare kosten, was er geen bestemming bepaald in de Tarievenbesluiten. Indien men de logica van de DNB's zou doortrekken, dan zouden deze saldi ten laste van de DNB's moeten blijven, zonder enige mogelijkheid om deze te recupereren.

De VREG stelt vast dat de DNB's hun saldi voor beheersbare kosten voor de periode 2010 t.e.m. 2012 hebben geboekt als deel van het resultaat, vermoedelijk nog conform art. 15 §2 van de Tarievenbesluiten. Voor de exploitatiejaren 2013 en 2014 werd voor het saldo voor beheersbare kosten beslist om hiervan een bedrag gelijk aan het volgens de distributienetbeheerders gemiddeld saldo voor beheersbare kosten over de periode 2009 t.e.m. 2012 naar de overlopende rekeningen op de balans van de distributienetbeheerders over te boeken. Het overige gedeelte van deze saldi voor beheersbare kosten werd nog steeds in het resultaat geboekt.

Het feit dat de DNB's de saldi voor beheersbare kosten inmiddels als deel van het resultaat hebben geboekt, bindt de VREG niet. Het Hof van beroep te Brussel heeft al geoordeeld dat de regulator niet gebonden is door de boekhouding van de distributienetbeheerders, o.m. voor wat betreft de vaststelling van de saldi na toepassing van de tarieven³.

De saldi vormen een belangrijk onderdeel van de tarifaire controle. Zij zijn slechts definitief (zowel qua omvang als qua bestemming) wanneer de regulator hierover een beslissing heeft genomen. Het Hof van beroep te Brussel heeft bevestigd in zijn arrest van 30 juni 2015 dat het aan de VREG toekomt om hierover te beslissen. Er is dus geen verworven toestand vóór die beslissing.

³ Brussel 6 mei 2010, 2007/AR/2930 (Ville de Wavre/CREG), *onuitg.*

De bestemming van de saldi van de jaren 2010 t.e.m. 2014 gebeurt pas op de datum van deze beslissing. De VREG moet beslissen over de bestemming van de saldi rekening houdend met de regelgeving die op de dag van deze beslissing van toepassing is.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.4. Zienswijze 5.

Zienswijze	De bestemming van de saldi beheersbare kosten schendt het vertrouwensbeginsel
Belanghebbenden	Fluvius System Operator, Infrac West, Inter-energa, PBE, Gaselwest, Imewo, Imea, Intergem, Iveka, Iverlek, Sibelgas en Iveg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

De DNB's stellen dat zij in de periode 2010-2014 hun handelen deels hebben afgestemd op basis van de verwachte uitkomst voor wat de beheersbare kosten betreft. Zij zeggen dat zij legitieme verwachtingen hadden, welk principe voortvloeit uit het vertrouwensbeginsel. Die legitieme verwachtingen zijn volgens de DNB's gelijkaardig aan de verwachtingen die zij konden hebben omtrent de bestemming van de saldi van 2008 en 2009, en hebben hun oorsprong in de vaststelling van de tarieven voor de periode 2010-2014, conform de tariefmethodologieën opgenomen in de Tarievenbesluiten. Die tariefmethodologieën bepalen dat het jaarlijkse saldo voor de beheersbare kosten deel uitmaakte van het boekhoudkundig resultaat van de netbeheerder en dus integraal aan deze laatste toegeschreven werd.

De DNB's stellen dat zij op basis van deze legitieme verwachtingen en conform het stimulerend karakter van artikel 15 van de Tarievenbesluiten, die hen ertoe aanzetten de beheersbare kosten zoveel als mogelijk te drukken, gehandeld hebben, opdat zij achteraf via de boni een positieve compensatie konden verwachten.

In het licht van wat voorafgaat poneren de DNB's dat de VREG het vertrouwensbeginsel zou schenden door de saldi m.b.t. de beheersbare kosten uit de periode 2010-2014 op een andere wijze te bestemmen dan wat voorzien was in de Tarievenbesluiten van 2008.

Reactie op de zienswijze

De VREG maakt in zijn ontwerpbeslissingen een onderscheid tussen de bestemming van de saldi beheersbare kosten voor de exploitatiejaren 2010-2011 enerzijds en de exploitatiejaren 2012-2014 anderzijds.

- Exploitatiejaren 2010-2011

Voor de exploitatiejaren 2010 en 2011 is de VREG van oordeel dat het saldo voor beheersbare kosten 50/50 tussen de DNB's en de tarieven moet worden verdeeld.

De Derde Energierichtlijnen zijn op 3 maart 2011 in werking getreden. De federale Staat heeft die richtlijnen pas bij wet van 8 januari 2012 omgezet⁴. Deze wet, die de Tarievenbesluiten opheft, is op 21 januari 2012 in werking getreden.

De VREG erkent dat de DNB's tot dan toe verwachtingen konden hebben dat het artikel 15, § 2, van deze besluiten, met betrekking tot de toeschrijving van het saldo voor beheersbare kosten aan de distributienetbeheerders, toegepast zou worden.

Tezelfdertijd binden deze verwachtingen de VREG niet. Verwachtingen die tegen de Derde Richtlijnen ingaan, zijn niet rechtmatig. De federale tarifaire methodologie werd trouwens onwettig verklaard - zowel door het Hof van beroep te Brussel als door het Grondwettelijk Hof - nog los van de Derde Richtlijnen.

Verder moet de VREG een beslissing nemen rekening houdend met het recht dat van toepassing is op de dag van zijn beslissing.

De opheffing van de Tarievenbesluiten is onmiddellijk in werking getreden op 21 januari 2012.

Het Hof van beroep te Brussel heeft in zijn arrest van 30 juni 2015 bevestigd dat de VREG de regels van de opgeheven tariefmethodologie niet moet toepassen, wat betreft de bestemming van de saldi.

De VREG is van oordeel dat voor de jaren 2010-2011 een verdeling 50/50 – zijnde een bestemming in gelijke mate verdeeld tussen een toekenning aan DNB's en een teruggave aan de tarieven – voor de exploitatiejaren 2010-2011 billijk is.

De VREG wil immers een zeker belang hechten aan de verwachtingen van de netbeheerders. De DNB's hebben namelijk gehandeld rekening houdend met de toen voorziene efficiëntieprikkels en mogen dan ook worden beloond voor de efficiëntie-inspanningen.

Tezelfdertijd zou een integrale toekenning van het saldo van beheersbare kosten aan de DNB's niet evenredig zijn, noch in lijn zijn met het kostendekkend en evenwichtig karakter van de tarieven (zie richtsnoeren 4°, 5° en 6° van art. 4.1.32, § 1, Energiedecreet).

Het saldo integraal bestemmen aan de netbeheerders zou immers geen "tarifair optimum" belonen maar enkel bijdragen tot een hogere vergoeding voor de netbeheerders, zonder voordeel voor de netgebruikers.

Het saldo voor beheersbare kosten is trouwens gedeeltelijk te danken aan gunstige evoluties van indices en niet enkel aan een verhoogde efficiëntie van de netbeheerders.

Verder wordt ook rekening gehouden met het feit dat de saldi voor niet-beheersbare kosten 2010-2014 alsook de saldi voor beheersbare kosten voor de exploitatiejaren 2012-2014, integraal aan de tarieven worden toegekend.

⁴ Wet van 8 januari 2012 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

Met een verdeling 50/50 van het saldo voor beheersbare kosten voor de exploitatiejaren waarin de oude tariefmethodologie van toepassing was, worden de DNB's vergoed voor hun efficiëntie, zonder onverantwoord hoge "windfall profits" te maken.

- Exploitatiejaren 2012-2014

Voor de exploitatiejaren 2012 t.e.m. 2014 is de VREG van oordeel dat het saldo voor beheersbare kosten integraal aan de tarieven moet worden toegekend.

Voor wat de exploitatiejaren 2012-2014 betreft, konden de distributienetbeheerders geen legitieme verwachtingen hebben bij de verdere toepassing van art. 15, § 2 van de Tarievenbesluiten m.b.t. de bestemming van het saldo voor beheersbare kosten.

Verwachtingen die tegen het Belgische of het Europese recht ingaan, kunnen niet legitiem zijn. De Derde Richtlijnen zijn sinds 2009 bekend en stellen dat de tarifaire bevoegdheid vanaf hun omzetting door de regulator zelf, zonder politieke tussenkomst, wordt uitgeoefend.

De Derde Energierichtlijnen zijn op 3 maart 2011 in werking getreden. De Federale Staat heeft die richtlijnen pas bij wet van 8 januari 2012 omgezet⁵. Deze wet, die de Tarievenbesluiten opheft⁶, is op 21 januari 2012 in werking getreden.

De DNB's moesten m.a.w. weten dat de Tarievenbesluiten niet langer mochten worden toegepast wat betreft de bestemming van de saldi. Dit werd ten andere ook bevestigd door het Hof van beroep te Brussel bij arrest van 30 juni 2015 (§42).

De DNB's konden na de inwerkingtreding van de Derde Richtlijnen en de opheffing van de Tarievenbesluiten geen verwachtingen meer hebben dat het artikel 15, § 2, van deze besluiten, met betrekking tot de toeschrijving van het saldo voor beheersbare kosten aan de distributienetbeheerders, toegepast zou worden.

Verwachtingen die contra legem zijn, kunnen niet legitiem zijn.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.5. Zienswijze 6.

Zienswijze	De wijze van bestemming van de saldi beheersbare kosten houdt geen rekening met het principe van de stabiliteit van regulering en is contradictorisch met de bestemming van de niet-beheersbare kosten
Belanghebbenden	Distributienetbeheerders

⁵ Ibid.

⁶ Art. 18 van die wet.

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbenden

De DNB's verwijzen naar de vereisten van continuïteit en consistentie, die tevens opgenomen zijn in artikel 4.1.30, §1 van het Energiedecreet, onder de noemer van stabiliteit en voorzienbaarheid van de regulering, en die voortvloeien uit de vereiste van transparantie van de tarieven, zoals vervat in de Energierichtlijnen en het Energiedecreet.

Volgens de DNB's is het contradictorisch om dit principe toe te passen inzake de bestemming van de niet-beheersbare kosten maar niet voor de bestemming van de beheersbare kosten.

Dit principe werd volgens de DNB's al door de VREG erkend in zijn tariefmethodologie voor de reguleringsperiode 2015-2016, waarin hij besliste dat de exploitatiesaldi van 2008 en 2009 zouden worden toegewezen volgens de tariefmethodologieën die erop van toepassing waren.

Reactie op de zienswijze

Het standpunt van de distributienetbeheerders steunt op onjuiste feitelijke elementen.

Zoals uiteengezet in de ontwerpbeslissingen bevatten de (in 2010 onwettig verklaard en in 2012 opgeheven) Tarievenbesluiten geen bestemming van het saldo van niet-beheersbare kosten. Conform art. 15, § 1, a) j° art. 16, tweede lid van die besluiten moest de ministerraad de bestemming van dergelijke saldi bepalen. Deze bepaling werd nooit toegepast (m.a.w. heeft de ministerraad nooit de bestemming van een saldo bepaald). De distributienetbeheerders erkennen dat ook.

De DNB's kunnen dan ook niet worden gevolgd wanneer zij stellen dat de regels van continuïteit, stabiliteit en voorzienbaarheid voor dit saldo (i.t.t. die van niet-beheersbare kosten) niet zouden zijn toegepast: er was gewoon geen regel (behalve een machtiging aan de regering) en zelfs geen administratieve praktijk. A fortiori kan er geen sprake zijn van een contradictie.

Bij de bestemming van de saldi van 2009 heeft de VREG een uitdrukkelijk voorbehoud geformuleerd: *“Uit de wijze van toewijzing van de exploitatiesaldi van het boekjaar 2009 zullen geenszins rechten kunnen worden geput voor wat de wijze van bestemming van de exploitatiesaldi van de latere boekjaren betreft. De beslissingen met betrekking tot de bestemming van de saldi van het boekjaar 2009 doen met andere woorden geen afbreuk aan de tarifaire bevoegdheid en verhinderen niet dat de VREG desgevallend een andere bestemming zal geven aan de saldi van de daaropvolgende boekjaren”*⁷.

De VREG had beslist tot doorrekening van de saldi 2009 op een moment waarop de zaak die heeft geleid tot het arrest van het Hof van beroep van 30 juni 2015, nog aanhangig was. Bovendien waren de saldi reeds vastgesteld door de CREG, in tegenstelling tot de saldi 2010-2014.

Hoe dan ook is het standpunt van de DNB's ongegrond. De bepalingen van het Energiedecreet zouden in de lezing van de distributienetbeheerders verhinderen dat de VREG een discretionaire bevoegdheid over de bestemming van de saldi heeft. Deze interpretatie van het Energiedecreet zou in strijd komen met de bepalingen van de Derde Richtlijnen die voorzien dat de regulator inzake tarieven een exclusieve bevoegdheid heeft.

⁷ Paragraaf 5.5.5 van de Tariefmethodologie 2015-2016.

De Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn voorzien dat de regulator bevoegd moet zijn voor het vaststellen of het goedkeuren van de transmissie- en distributietarieven, of minstens de berekeningsmethoden hiervoor⁸. Anderzijds voorzien de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn dat de energieregulator juridisch gescheiden en functioneel onafhankelijk moet zijn van enige andere publieke of particuliere entiteit: hij moet op autonome wijze beslissingen kunnen nemen, onafhankelijk van enig politiek orgaan, en zijn personeel en de personen belast met zijn beheer mogen geen directe instructies verlangen of ontvangen van regeringen of andere publieke of particuliere entiteiten⁹. Dit wordt ten andere bevestigd door artikel 3.1.1, § 4, tweede lid van het Energiedecreet waar gesteld wordt dat de VREG, noch zijn bestuurders en personeelsleden, bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden als regulator instructies van de Vlaamse Regering, van het Vlaams Parlement of van een andere publieke of particuliere entiteit vraagt of ontvangt.

Het stelsel van de Derde Elektriciteits- en Gasrichtlijn zou een lege doos worden indien de regulator bij de uitoefening van zijn tarifaire bevoegdheid gebonden zou zijn om regels verder toe te passen die vóór de inwerkingtreding van deze richtlijn, door politieke overheden werden bepaald.

De VREG moet beslissen over de saldi op basis van de regels die op de dag van de beslissing van toepassing zijn.

Hij houdt wel rekening met het verleden door de saldi vast te stellen o.b.v. de (nochtans opgeheven) federale methodologie uit de Tarievenbesluiten. Hierdoor wordt de continuïteit verzekerd. Verder heeft de VREG rekening gehouden met de verwachtingen van de DNB's, door 50% van het saldo van beheersbare kosten aan de DNB's toe te wijzen, voor de exploitatiejaren gedurende welke art. 15, § 2 van de Tarievenbesluiten van toepassing was.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.6. Zienswijze 7.

Zienswijze	Waarom regulatoire saldi 2010-2011 en 2012-2014 m.b.t. beheersbare kosten niet op dezelfde wijze toewijzen?
Belanghebbende	Eni S.p.A.

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Eni gaat in het algemeen akkoord met de principes van de ontwerpbeslissingen, maar stelt zich de vraag waarom er een onderscheid wordt gemaakt bij de toewijzing van de regulatoire saldi m.b.t. de "beheersbare kosten" tussen de jaren 2010-2011 en 2012-2014.

Reactie op de zienswijze

⁸ Art. 37(6) Derde Elektriciteitsrichtlijn en art. 41(6) Derde Gasrichtlijn.

⁹ Art. 35(4)-(5) Derde Elektriciteitsrichtlijn 2009/72/EG en art. 39(4)-(5) Derde Gasrichtlijn 2009/73/EG.

Het onderscheid tussen de jaren 10-11 en 12-14 dat de VREG via de consultatie aan het publiek heeft voorgelegd, baseert de VREG onder meer op het ogenblik van de inwerkingtreding van de Derde Energierichtlijnen (op 3 maart 2011), alsook op de opheffing van de Tarievenbesluiten (op 21 januari 2012). Er kan voor het overige verwezen worden naar de reactie van de VREG op zienswijze 5.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

4.2.7. Zienswijze 8.

Zienswijze	In de doorrekening van de nettarieven moet de VREG mogelijke retroactiviteit vermijden
Belanghebbende	Febeg

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Febeg benadrukt dat het positief is dat de VREG een beslissing zal nemen over de historische saldi. Algemeen merkt Febeg op dat de toewijzing van de regulatoire saldi uit het verleden nogmaals het gewicht van de distributiecomponent in de factuur van de eindafnemer onderlijnt. Het feit dat het saldo deels terugvloeit via de tarieven, kan volgens Febeg alleen maar zorgen voor de vooropgestelde transparantie en marktconformiteit op dit vlak. Zij pleiten er evenwel voor om mogelijke retroactiviteit in de doorrekening van de nettarieven te vermijden gelet op de operationele kost bij de leverancier alsook de moeilijkheid om dergelijke aanpassingen helder gecommuniceerd te krijgen aan de eindafnemer.

Op de toewijzing *an sich* heeft Febeg geen verdere bemerkingen.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderlijnt dat de tarieven door deze beslissing niet retroactief worden aangepast. De VREG begrijpt dan ook niet welke operationele meerkosten deze beslissing zou kunnen veroorzaken. De tarieven voor 2019 en 2020 liggen namelijk nog niet vast. Voor het overige kan worden verwezen naar de reactie op zienswijze 4.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel niet aan de zienswijze moet aangepast worden.

5. Aanpassingen na consultatie

5.1. Geen aanpassingen n.a.v. reacties op consultatie CONS-2018-04

De VREG ontving geen zienswijzen op het consultatiedocument CONS-2018-04 van 12 juli 2018 met betrekking tot de ontwerpbeslissingen inzake de vaststelling en bestemming van de regulatoire saldi uit de elektriciteits- en aardgasdistributienettarieven van de distributienetbeheerders in Vlaanderen over de exploitatiejaren 2010, 2011, 2012, 2013 en 2014, die hem ertoe deden besluiten om de geconsulteerde voorstellen hieraan aan te passen.

5.2. Aanpassingen door VREG los van de consultatie

De VREG heeft op basis van eigen zienswijzen wel nog volgende aanpassingen aangebracht aan de teksten zoals ze geconsulteerd werden binnen CONS-2018-04.

5.2.1. Tekstuele aanpassing

Voor wat de saldi van het exploitatiejaar 2009 betreft, heeft de VREG het woord ‘vaststellen’ eenmaal geschrappt om 100% duidelijk te maken dat die saldi vastgesteld zijn door de CREG en enkel bestemd zijn door de VREG, in tegenstelling tot de saldi 2010-2014 die nog niet vastgesteld waren.

5.2.2. Lay-out

Aan de lay-out van de beslissingen werden nog een aantal wijzigingen doorgevoerd, om de grafische voorstelling te verbeteren.
